

Si en alguna de les moltes visions possibles del futur hi ha un acord general, és que el futur, per a nosaltres, té una dimensió europea. Això significa que mirar *enfora*, en economia, en política, en cultura, és mirar endavant. I que mirar només *endins* —només a Espanya— és ja mirar cap al passat. És cert que els valencians ja fa molt de temps que miren cap a Europa i cap al món sencer. Però només en el terreny econòmic: només per exportar taronges, rajoles o sabates. Però han mirat, fascinats, cap a Espanya —cap a Madrid— en política i en cultura. Resultat: a pesar de la creixent puixança econòmica del País Valencià, la sensació que *Madrid* ens ignora és real i constant.

D'una manera no igual, però comparable, a Lleida hi ha la sensació que *Barcelona* els ignora. El seu futur també està lligat a la perspectiva exterior (i en un camp de tanta actualitat com l'agricultura d'especialitats i l'agroindústria). Però han de passar per Barcelona. I Barcelona, fins ara, ha mirat fixament cap a Espanya en el terreny econòmic. No tant, per sort, en cultura i en política.

Però la història no és estàtica, i els espais es recomponen progressivament. Europa occidental, després del 1992, començarà a moure's d'una altra manera. Això vol dir també que els camins de sempre no són, ni seran, els únics. Els grans eixos per on han circulat persones i mercaderies podrien quedar estrets. Ara està en plena promoció el gran eix de la perspectiva *interior* espanyola: Barcelona-Madrid-Sevilla. Els valencians es posen nerviosos, i amb raó: és una perspectiva que els deixa inexorablement al marge. Però, en aquest eix, ¿quin és el paper de Barcelona?, ¿subordinar-se com a extrem d'un eix espanyol, el centre del qual és Madrid? Seguir pensant en Madrid com a *centre* i pol d'atracció, no és una visió molt lúcida del futur. Per això, tampoc no s'entén l'obsessió d'alguns valencians per l'autopista Madrid-València. Hi ha altres prioritats.

Hi ha el futur europeu. El País Valencià (amb una àrea d'atracció externa, com a mínim Múrcia-Almeria-Albacete), i la Catalunya interior (amb una àrea d'atracció aragonesa), tenen, fins ara, una sola via d'eixida cap a Europa: Barcelona. És a dir la carretera, l'autopista i el ferrocarril litorals.

I tanmateix, ni l'àrea de Lleida ni el País Valencià, no formen part d'una zona d'expansió econòmica barcelonina. I a més a més, aquesta eixida única ja està saturada i sovint col·lapsada: ja és un coll de botella.

Parlar d'un eix València-Lleida i de la seua eixida directa cap al nord, no és únicament recordar antigues afinitats històriques i lingüístiques. No és únicament voler escapar de la doble fascinació per Madrid i per Barcelona. No és únicament reforçar la funció central de València. És també una qüestió de camí directe i lliure, per Tolosa, cap a l'Europa atlàntica, directe a París, a Gran Bretanya, a Holanda, sense fer el gran arc Barcelona-Llenguadoc-eix del Roine. És estalviar moltes hores i moltíssims quilòmetres. Pujar en línia recta. I passar per Tolosa, que és, i serà encara més, el gran centre d'activitat entre el Mediterrani i l'Atlàntic.

De moment, això és només una idea. Però alguna cosa comença a moure's en aquesta direcció. Algun dia pot ser, hauria de ser una realitat: quan la *línia recta* siga un camí transitable, una autopista, un ferrocarril. Però, ¿li interessa això al govern de Madrid... o al de París o al de Barcelona? Probablement, no. Als valencians sí, que els interessa, i molt. Als lleidatans també. Alguns, a València, han escrit que tot açò són somnis sense substància. Des de la dreta, que mai ha vist més enllà del seu nas municipal o provincial, es comprèn. Des de l'esquerra nacional, no es comprèn tant.

No és un somni sense substància voler pensar un futur *diferent*, llançar un projecte que escapa de les estretors a què ens limita el present condicionat. Si una idea no es llança, mai, ni en un dia remot, no serà realitat. I aquesta realitat, als valencians (com als lleidatans) ens importa molt. Si València vol ser definitivament cap del seu propi país i tenir el pes i la projecció que ha de tenir, necessita projectes diferents dels que puga imaginar Madrid. Si Lleida ha d'articular la Catalunya interior (i això és una necessitat nacional), necessita un eix propi de relacions no subordinat en tot a Barcelona.

I entre uns i altres, o pensem el futur d'una altra manera (i aquesta és només una, només un aspecte), o el futur serà una trista continuació del present: arraconat, frustrat, impotent davant del protagonisme d'uns altres. □

Eixos per al futur